

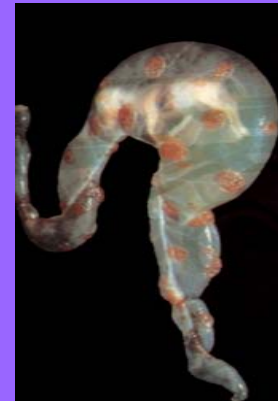

Imunološki i endokrinološki aspekti
rane gravidnosti i njihova primjena u
dijagnostici rane embrionalne
smrtnosti

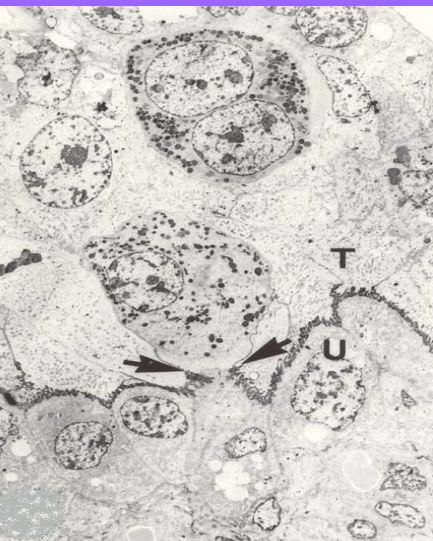
Nikica Prvanović, dr. vet. med

Uvod

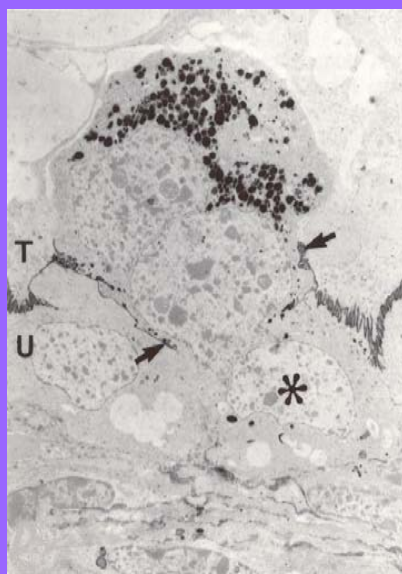
- ❖ Određivanje i nalaz interferona i drugih trofoblast proteina danas se sve češće koriste kao objektivan dokaz postojanja živog i vitalnog embrija.
- ❖ Provodi se serološki - pomoću metoda **RIA** i **ELISA**

Migracija binuklearnih trofoblasta u smjeru mikrovila

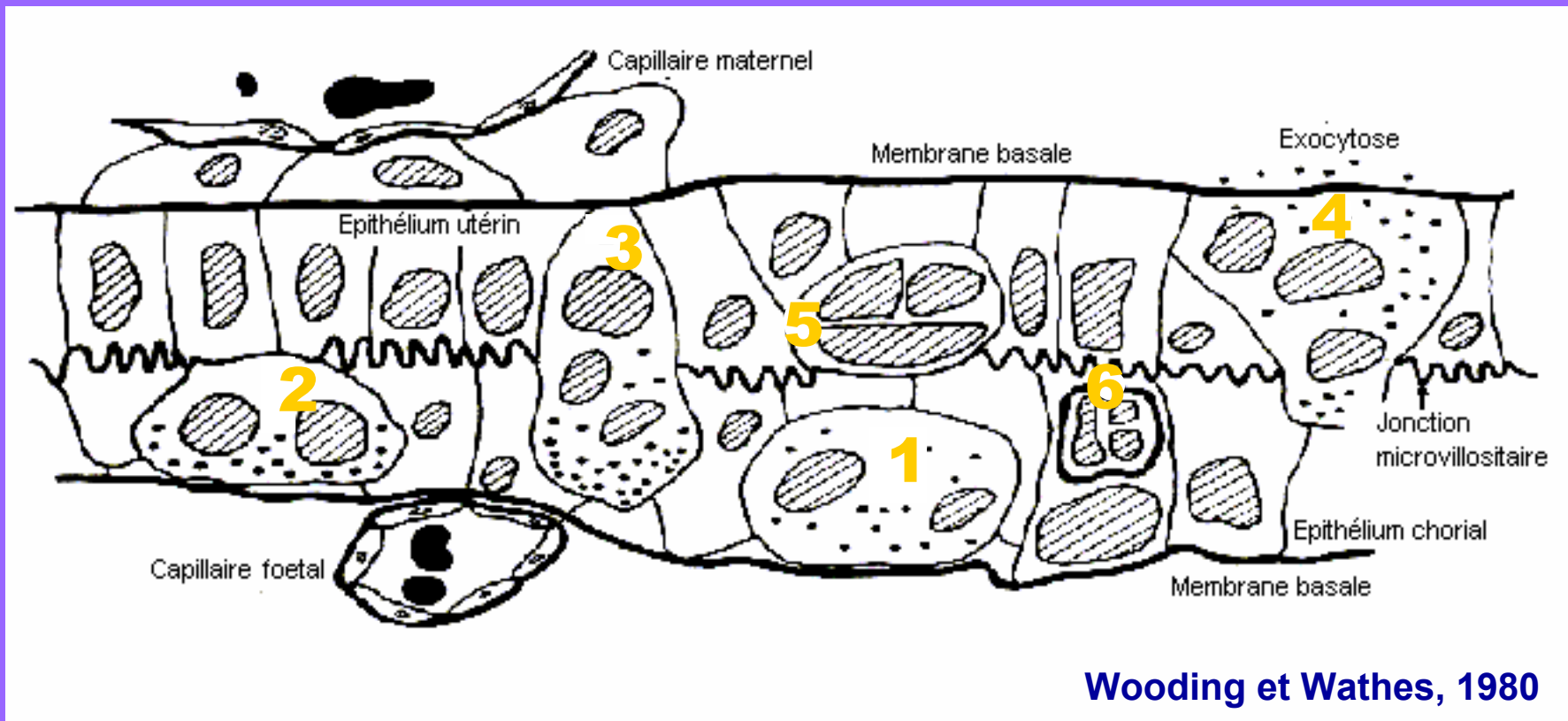

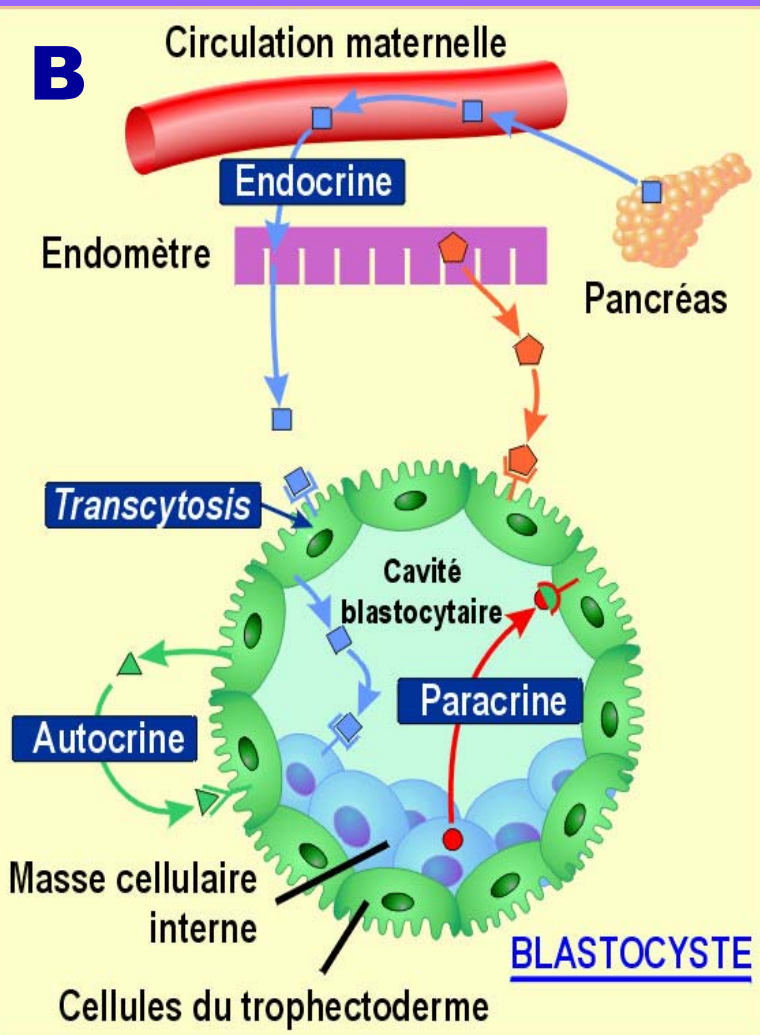
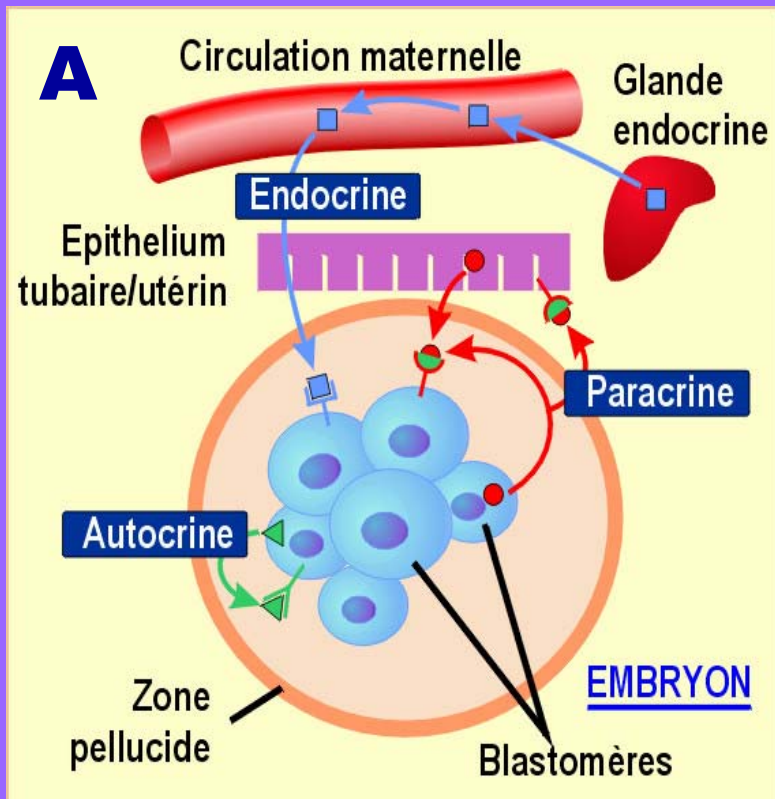
BNT nakon fuzije s endometrijem (vidi zvjezdicu)

Trinuklearne stanice uklopljene u epitel

● TGF- α	Y Récepteur EGF
■ Insuline	T Récepteur Insuline
◊ IGF-1	Y Récepteur type 1 IGF
▼ IGF-2	Y Récepteur type 2/M6P

Interakcije endometrija i trofoblasta
uvjetovane su vremenom i prostorom
(Kaye, 1997)

❖ Rana dijagnostika gravidnosti domačih i divljih preživača se provodi:

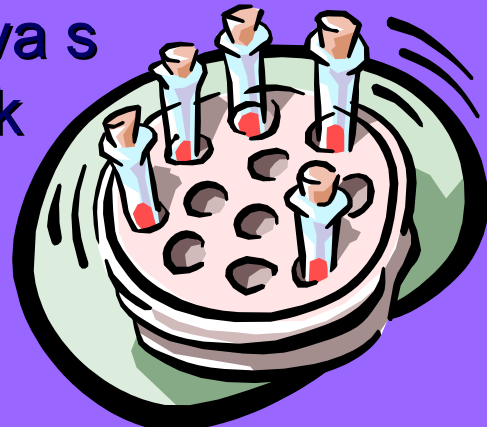
- Kliničkim metodama pretrage
- Ultrazvučnom pretragom
- Određivanjem progesterona u krvi i mlijeku

Željeli smo istražiti:

- ❖ Vitalitet predimplantatornih transferiranih D.S. Embrija
- ❖ Mehanizam rane embrionalne smrtnosti i ulogu **trofoblast proteina** i **leptina** na predimplantacijsku fazu gravidnosti

Određivanje trofoblast proteina-RIA metoda koristi se:

- ❖ za potvrdu dijagnoze gravidnosti 24. Dana
- ❖ postoje značajne razlike između reakcija kod različitih vrsta domaćih životinja
- ❖ U posljednjih nekoliko godina ova se metoda često koristi u preživača i svinja, a rjeđe u konja i pasa
- ❖ Metoda se intenzivno istražuje i usavršava s tendencijom da postane rutinski postupak

Uloga trofoblast proteina u ranoj gravidnosti

- ❖ Endometrij postaje stimuliran migracijom blastociste prije implantacije
- ❖ EPF (early pregnancy factor) u miševa je dokazan 4-6 sati nakon oplodnje
- ❖ On veže T-limfocite da spriječi prepoznavanje antigena embrija.

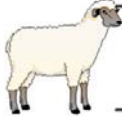
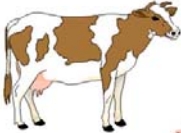

Dokazivanje EPF- reakcija rozeta

**Negravidna životinja
EPF-**

**Gravidna životinja
EPF+**

Espèce	Référence	
	<i>Mus musculus</i>	Morton et al, 1974
	<i>Homo sapiens</i>	Morton et al, 1977
	<i>Ovis aries</i>	Morton et al, 1979
	<i>Bos taurus</i>	Nancarrow et Wallace, 1980
	<i>Sus scrofa</i>	Morton et al, 1983
	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Sueoka et al, 1989
	<i>Equus caballus</i>	Takagi et al, 1998
	<i>Sminthopsus macroura</i>	Cruz et al, 2001

Endokrini odgovor majke –

majčinsko prepoznavanje gravidnosti

- U krmača 12. dan
- U ovaca 12.-13. dana,
- U krava 16.-17. dana,
- U kobilica 14.-16. dana
- U košuta 17. dana

Što je (ovisno o vrsti) 7-20 dana prije završetka implantacije

Embrij u razvoju može djelovati na dva načina:

Da zaustavi sintezu, otpuštanje ili djelovanje $\text{PGF-2}\alpha$

ili

Da prevlada luteotropni učinak luteolizina

**Opće i lokalne reakcije koje slijede predstavljaju
majčinski odgovor na gravidnost**

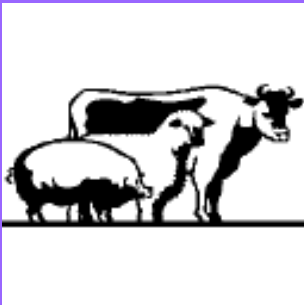
Potom embrijski trofoblast **proliferira, migrira i invadira** krvne žile majke.

Upalna reakcija i imunološke promjene → **preživljavanje i razvoj fetusa i placente**

Implantacija blastocisti = lanac vrlo delikatnih interakcija između embrija i endometrija

- ❖ Predimplantacijska faza je regulirana putem trohoderma, a svi kasniji stadiji regulirani su pomoću **pregnancy specific proteins (PSP ili PAG)**
- ❖ **PAG** igra ključnu ulogu u dokazivanju i određivanju **feto-placentalnog preživljavanja**
- ❖ Sve opisana za ovčje trofoblast proteine je također dokazano kod krava, košuta, krmača i kuja

❖ Trofoblast proteini:

- djeluju antiluteolitički limitirajući sintezu, otpuštanje i transport $\text{PGF2}\alpha$ do jajnika
- potiču sintezu PGE umjesto $\text{PGF2}\alpha$
- sekrecija $\text{PGF2}\alpha$

iz endokrine (u krv) → u egzokrinu (u materničnu šupljinu)

Navedene promjene poznate su kao

“majčinsko prepoznavanje graviditeta”

Domaći i divlji preživaci (košuta)
trofoblast blastociste u razvoju

sinteza interferon tipa I iz skupine interferona tau

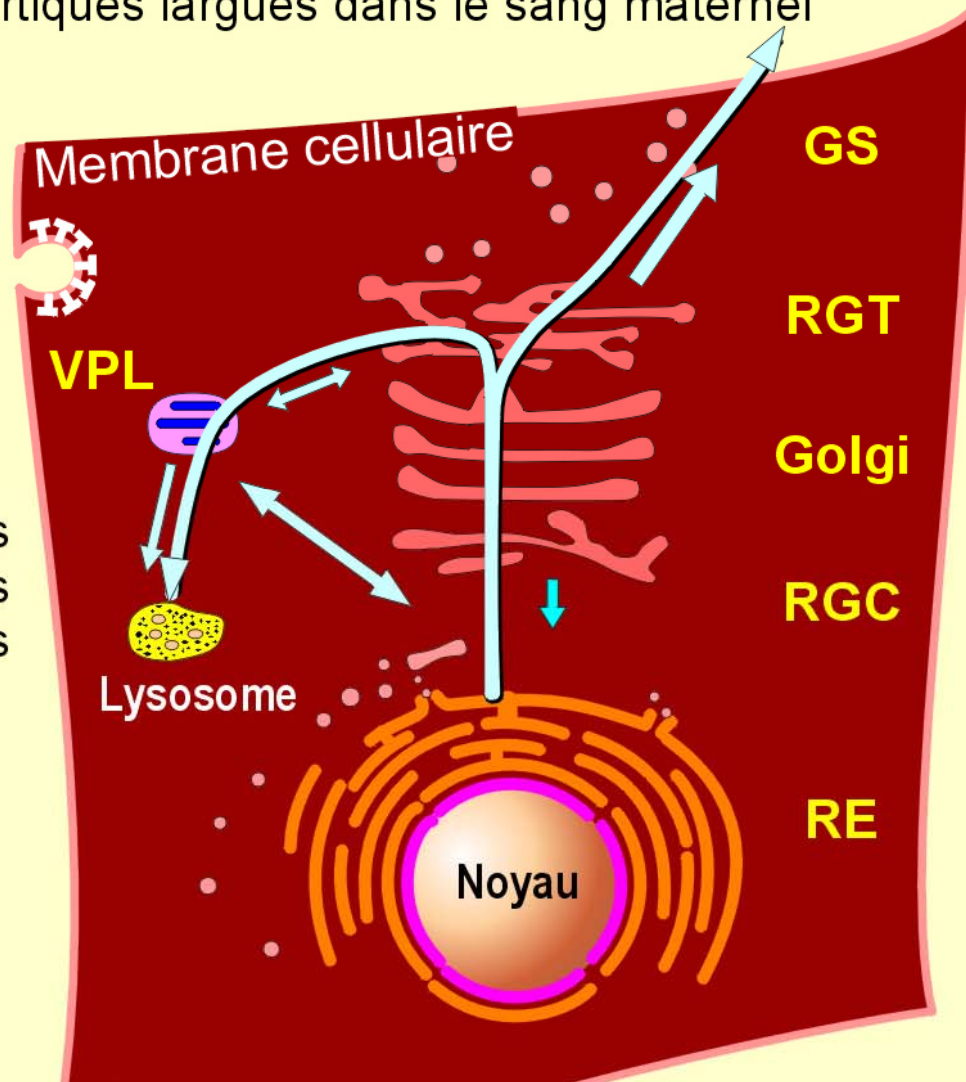
blokada sinteze oksitocinskih receptora u endometriju.

U srne koja je monoestrična, fiziološka je pojava embrijska diapauza-embriotenija, stoga nema potrebe da predimplantacijska blastocista osigura majčinsko prepoznavanje gravidnosti.

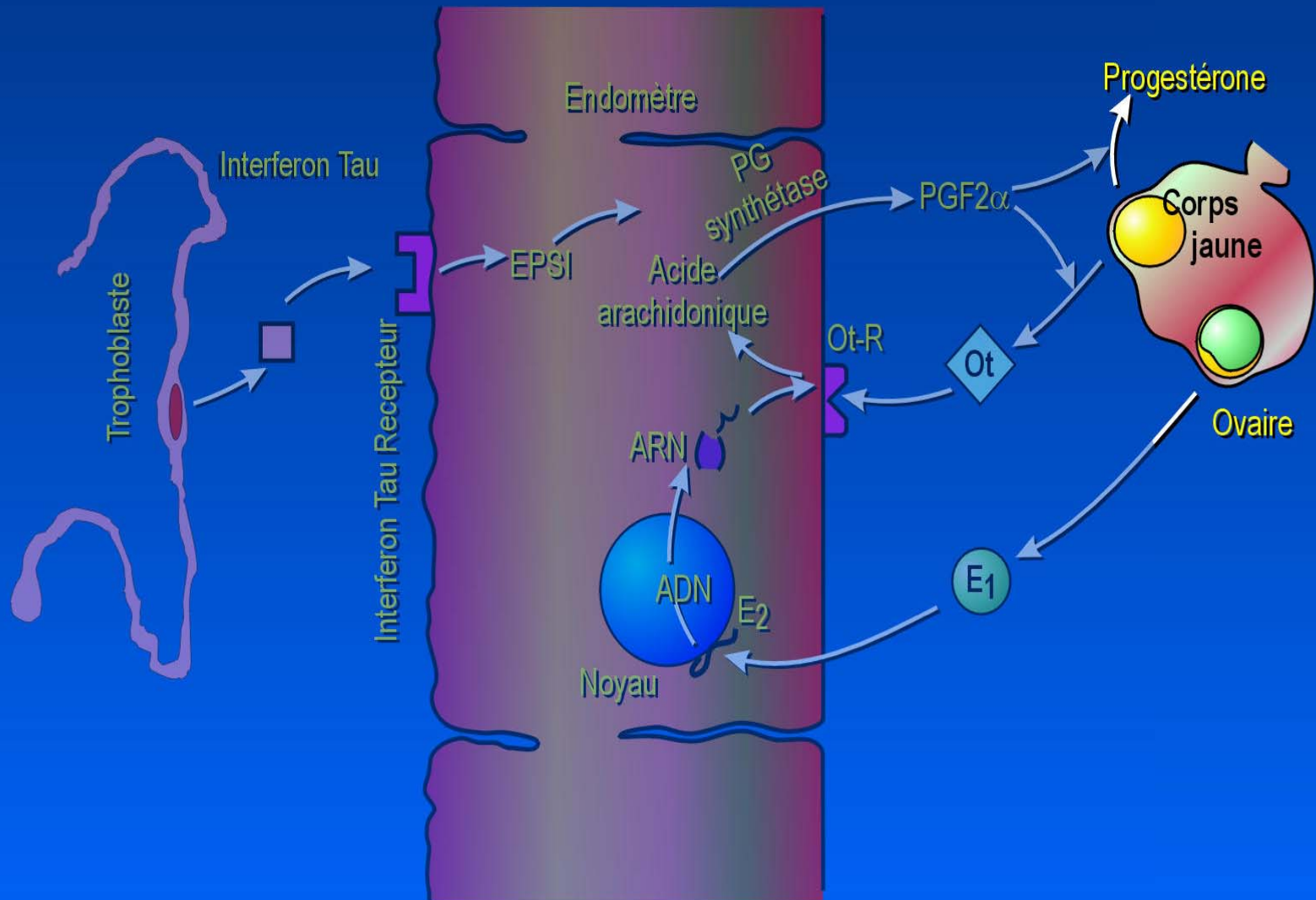

PAG, PSPB... membres de la famille des protéases aspartiques largués dans le sang maternel

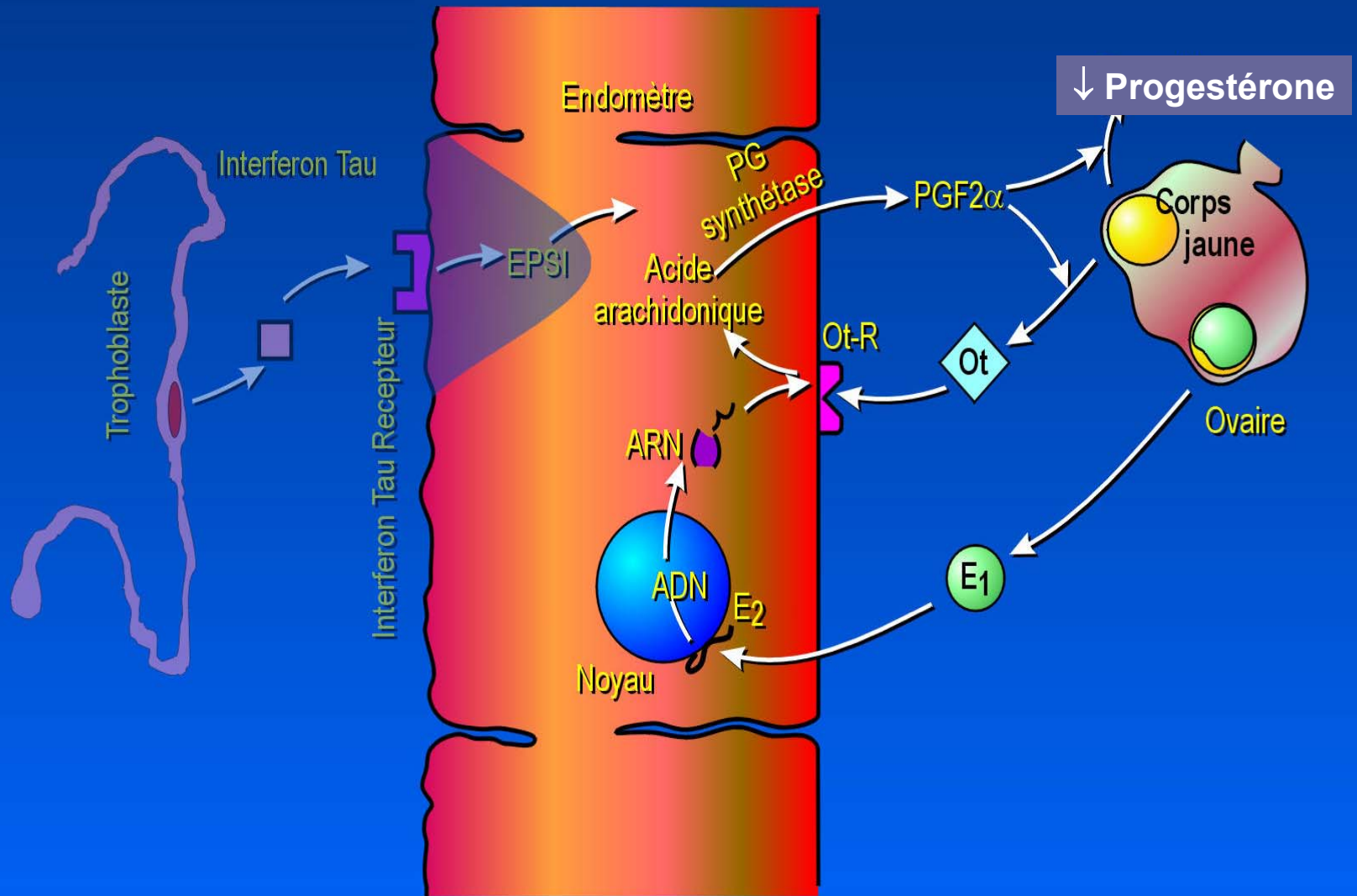
Protéases actives impliquées dans les remaniements cellulaires

Phase métœstrale et diœstrale

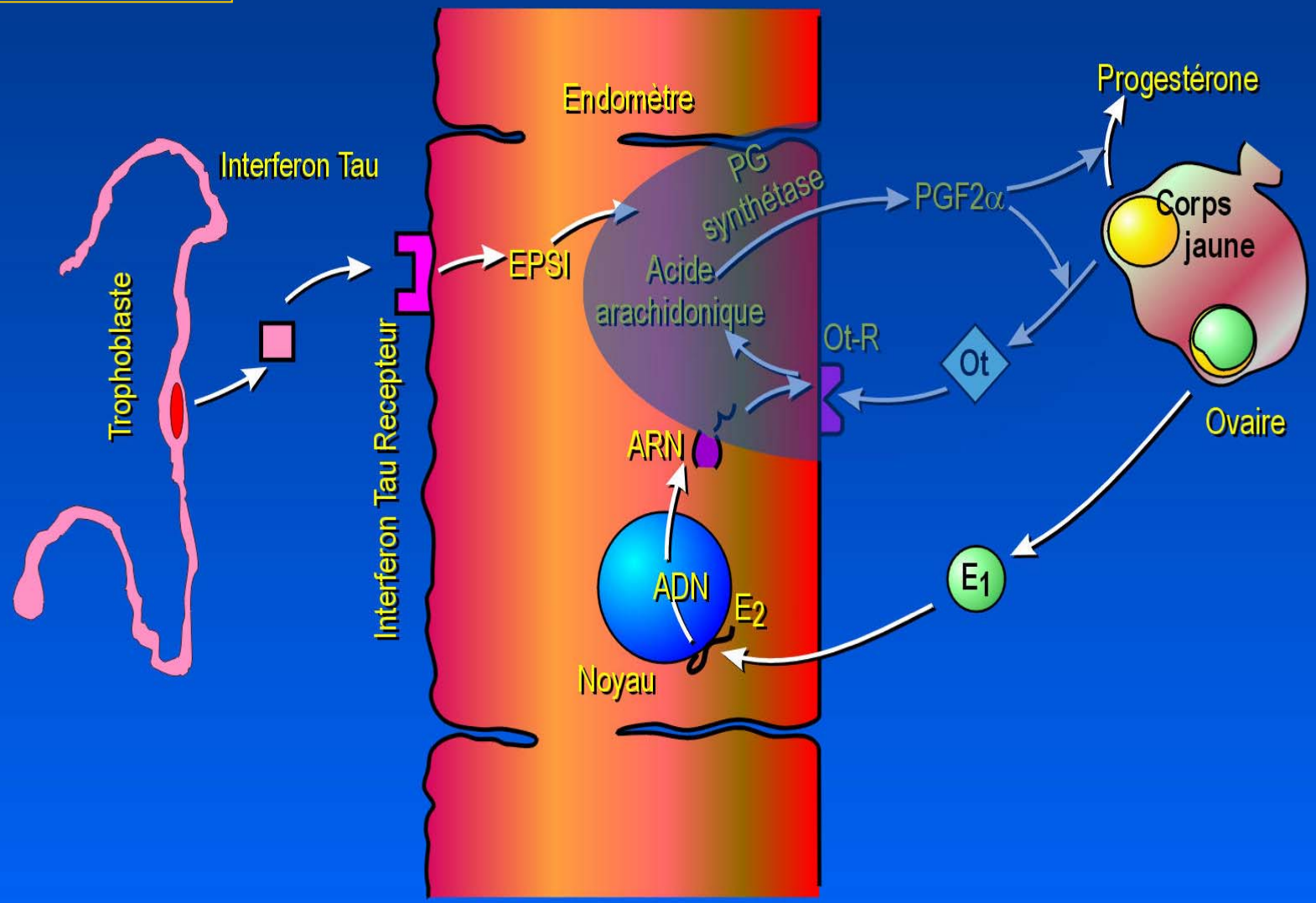

Phase proœstrale (lutéolyse)

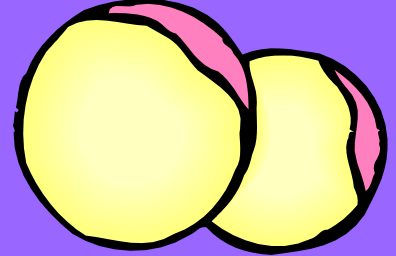

IFN τ

Début de la gestation

Uloga leptina u ranoj gravidnosti

Fat Cells

- ❖ Leptin je hormon podrijetlom iz adipocita, u općoj cirkulaciji proporcionalan količini masnog tkiva
- ❖ U fiziološkim koncentracijama (2-10 ng/ml serum) potiče steroidogenezu jajnika i razvoj embrija
- ❖ Koncentracija leptina značajno raste u ranoj gravidnosti (u prva dva tjedna) i smatra se da regulira invazibilnost citotrofoblasta tijekom implantacije i placentacije

- ❖ Receptori za leptin u mozgu, masnom tkivu, hipofizi, jajnicima i placenti
- ❖ Porast koncentracije leptina u serumu = porast koncentracije LH,FSH, testosterona i estrogena
- ❖ Koncentracija leptina bitno je viša u umbilikalnim venama nego u umbilikalnim arterijama
- ❖ Leptin djeluje na embrij tako što povećava unos i metabolizam glukoze putem regulacije metabolizma i sinteze inzulina
- ❖ Sve navedeno je dokazano u ljudi, miševa, štakora, ovaca i krava

Tijekom gravidnosti leptin direktno utječe na

1. rast i razvoj zametka
2. feto-placentalnu angiogenezu
3. embrionalnu hepatopoezu
4. biosintezu hormona unutar feto-placentalnog spoja ploda majke
5. mehanizam implantacije i angiogenezu tijekom placentacije

- ❖ U svinja je koncentracija leptina viša u placentama koje opskrbljuju normalne fetuse od onih koje opskrbljuje retardirane fetuse, a koji se nalaze u istoj maternici
- ❖ Pokusi na ovcama su pokazali da porast koncentracije leptina u gravidnih ovaca potječe ispočetka od citotrofoblasta, potom od placente te konačno od masnog tkiva ploda
- ❖ Koncentracija leptina u krvi ostaje povišena tijekom cijele gravidnosti i rapidno opada nakon poroda, u ljudi, krava, ovaca, miševa i štakora

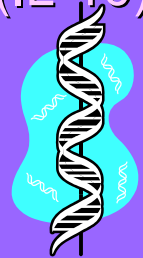

Biokemijska srodnost leptina i ostalih citokina vezanih za gravidnost (pregnancy associated cytokines)

- **Root:** scop
- **Class:** All alpha proteins
- **Fold:** 4-helical cytokines
- **Family:** citokini dugog lanca
- **Protein:**
  - Leptin
  - Placentalni laktogen

Interferoni/interleukin-10 (IL-10)

interferon-tau

Mogućnosti, prednosti i mane svih navedenih metoda

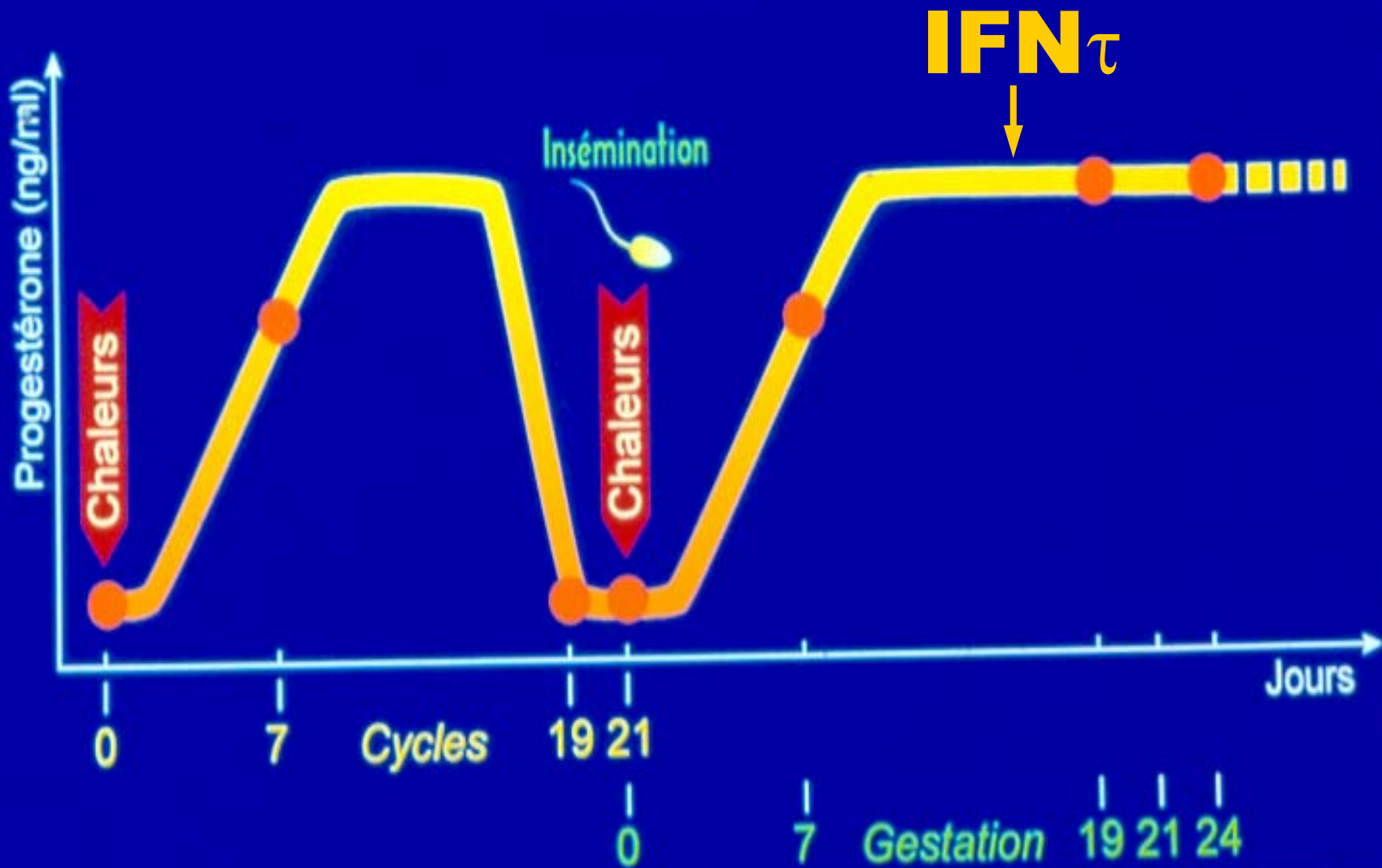
PAG (pregnancy associated glycoproteins)

- ❖ Najviše su se dosad koristili u ranoj dijagnostici graviditeta
- ❖ Mogu se dokazati direktno iz seruma serološkom metodom RIA
- ❖ Njihova koncentracija ostaje visoka u serumu i do 70 dana nakon uginuća ploda, odnosno poroda, pa iako dokazuje da je u organizmu majke postojao vitalan plod, ne može se koristiti kao biomarker rane embrionalne smrtnosti

INTERFERON τ

- ❖ može služiti kao biomarker vitalnosti embrija i rane embrionalne smrtnosti
- ❖ izlučuje se lokalno, pa ga je moguće dokazivati samo *in vitro* iz kultiviranih embrija i to indirektno putem prevencije citopatogenog efekta
- ❖ Nije pogodan za rutinsku dijagnostiku gravidnosti

Taux de progestérone pendant le cycle et la gestation

PLACENTALNI LAKTOGEN

- ❖ Odras je rasta i razvoja ploda, njegove viabilnosti i vitaliteta
- ❖ Koncentracija mu je značajno viša u cirkulaciji ploda nego u cirkulaciji majke
- ❖ Može se mjeriti isključivo direktno iz seruma ploda

LEPTIN

- ❖ Dosad nije korišten u rutinskoj dijagnostici gravidnosti
- ❖ Njegova koncentracija raste u ranoj gravidnosti i ovisi o vitalnosti i broju plodova
- ❖ Može se dokazati direktno u serumu metodama RIA i ELISA
- ❖ Mana mu je što na njegovu koncentraciju direktno utječu i sve promjene masnog tkiva, kondicije, BCS (body condition score)

Smatramo da je ako se uzmu u obzir gornji parametri idealan potencijalni biomarker rane embrionalne smrtnosti.

Materijali i metode

3 skupine po 35 krava:

- ❖ Kontrolna skupina (negravidne krave)
- ❖ Gravidne krave (U. O.)
- ❖ Gravidne krave (embriotransfer)

Plan je bio izmjeriti i usporediti:

- ✓ Progesteron u serumu- putem ELISA
- ✓ PAG u serumu- putem RIA
- ✓ Leptin u serumu putem ELISA
- ✓ Leptin u serumu putem RIA

Svim gravidnim kravama u pokusu gravidnost je dijagnosticirana 20. i potvrđena 35. dan

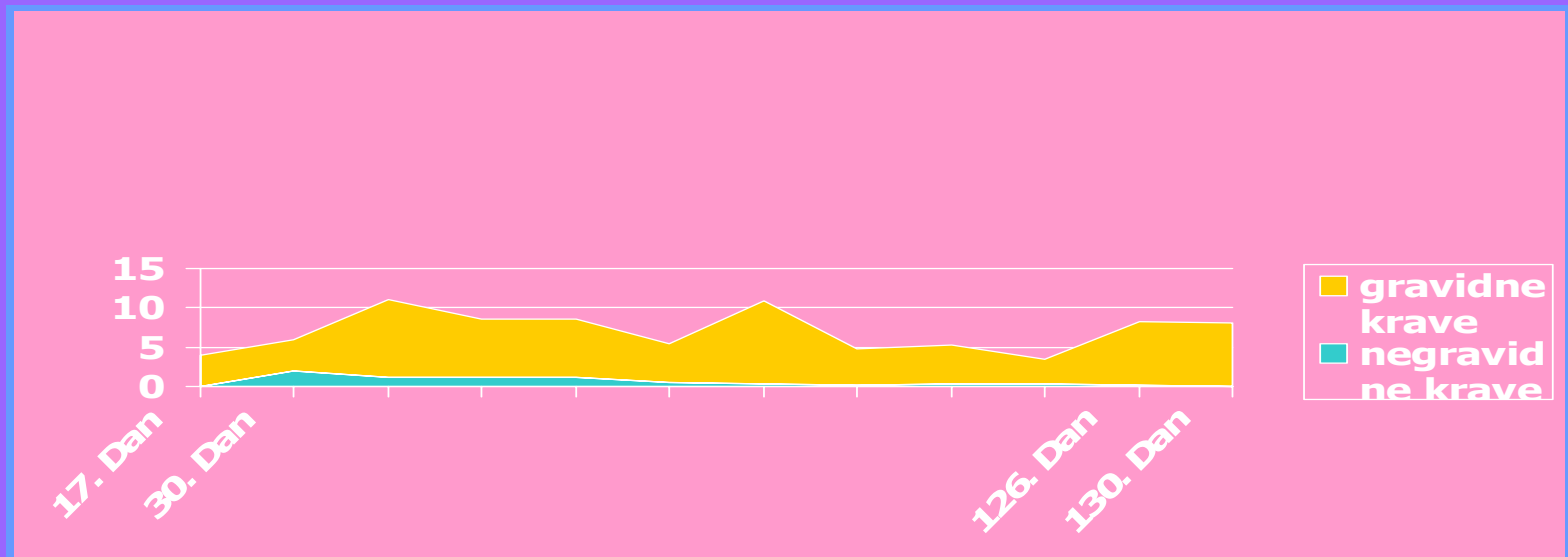
*U slučaju visoke embrionalne smrtnosti određivati ćemo interferon tau u kultiviranih embrija koristeći antivirusni bioassay in vitro (indirektno putem prevencije patocitogenog efekta)

DO SADA SMO NAPRAVILI:

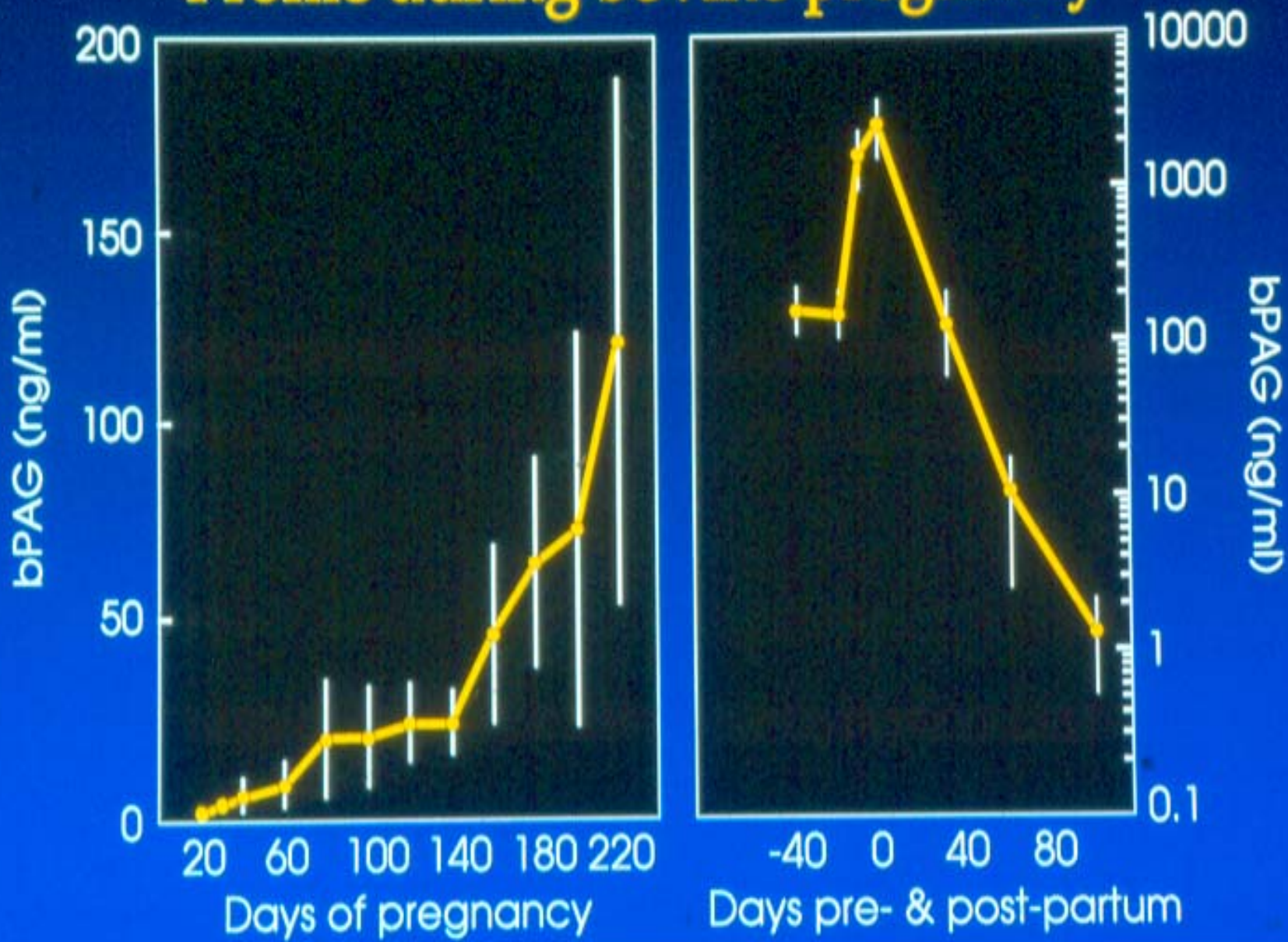
- ❖ Kravama u kontrolnoj negravidnoj skupini krv je uzimana 30. dan po porodu i potom do koncepcije odnosno izlučenja
- ❖ Kravama u gravidnoj skupini krv je uzimana 1. 5. 15. 21., 24. 30 i 35. Dan
- ❖ Sve životinje su redovito pregledavane klinički i posredstvom ultrazvuka
- ❖ Na svim uzorcima je serološkom metodom ELISA i RIA određena koncentracija progesterona
- ❖ Na svim uzorcima je serološkom metodom RIA određena koncentracija progesterona i PAG

Razina progesterona u gravidnih i negravidnih krava u pokusu

Profile during bovine pregnancy

Profili dobiveni za leptin ukazuju da kod mliječnih krava nema dijagnostičku važnost, što se objašnjava visokim proizvodnim zahtjevima koje traži uspostava laktacije.

Institucije i laboratoriji koji sudjeluju u projektu:

- ❖ Laboratorij za asistiranu reprodukciju, Klinike za porodništvo, Veterinarski fakultet, Sveučilišta u Zagrebu
- ❖ Laboratorij Odjela za fiziologiju reprodukcije, Veterinarskog fakulteta u Liege-u, Belgija
- ❖ Laboratorij Centra za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske
- ❖ Serološki i ostali laboratoriji Hrvatskog veterinarskog instituta
- ❖ Laboratorij Centra za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske
- ❖ Veterinarska stanica Vrbovec
- ❖ Veterinarska stanica "Mliječni put", Ludbreg

Posebno želim zahvaliti:

- Prof. dr. sc. Antunu Tomaškoviću, Klinika za porodništvo i reprodukciju, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Prof. dr. sc. Urbanu Besenfelderu, Institut za biotehnologiju, Veterinarski fakultet u Beču,
- Prof. dr. Christine Aurich, Klinika za porodništvo i reprodukciju, Veterinarski fakultet u Beču
- Prof. dr. sc. Gottfriedu Brehmu, Institut Ludwig-Maximillian, Veterinarski fakultet u Münchenu,
- Prof. dr. sc. Gjuli Huszeniczi, Klinika za porodništvo i reprodukciju, Veterinarski fakultet u Budimpešti
- Prof. dr. sc. Jean Francois Beckersu, Zavod za fiziologiju reprodukcije, Veterinarski fakultet Liege, Belgija

*Hvala na strpljenju i pažnji i Svima ostalima
koji su mi davali savjete, aktivno
pomagali, te svima Vama koji ste me
slušali!!!!*

Pitanja??!!